

MUNI

T A
Č R

Česká pilotní COVIDová studie výzkumu „GGS-Současná česká rodina“

Martin Kreidl

Masarykova univerzita

Webinář Sociologického ústavu AV ČR „Sociálněvědní data k tématu pandemie v Česku a na Slovensku“, 29. listopadu 2021

Cíle prezentace

- Popsat projekt „GGS – Současná česká rodina“ a jeho realizaci
- Popsat okolnosti vzniku pilotní COVIDové studie
 - Prosinec 2020 (>1300 respondentů)
 - Data jsou k dispozici v režimu open-access
- Popsat následnou panelovou studii
 - Duben 2021 (1201 respondentů)
- Ilustrovat možnosti užití dat
 - Prezentovat akademické výsledky a mediální ohlas

GGP- krátké představení

- „Generations and Gender Programme“ (GGP) je globální **výzkumná infrastruktura** poskytující komparativní, longitudinální data o populačním chování, zejména rodině a životní dráze
 - Zahrnuta na ESFRI roadmap
- Hlavních dimenze GGP: „**Generations and Gender Survey**“ (GGS), „Harmonized histories“, „Contextual database“
- GGS je **panelový výzkum s cyklickým designem**
 - Navazuje na starší „Family and Fertility Survey“ (FFS) z devadesátých let
 - Každý nový vzorek respondentů by měl být dotázán 3x v tříletých intervalech
 - GGS1 (první kolo) začalo v ČR v roce 2005 (druhá vlna 2008)
 - **GGS2 (druhé kolo) začalo v ČR v listopadu 2020** (druhá a třetí vlna jsou plánovány na roky 2024 a 2027).

GGP- globální infrastruktura

- FSS se uskutečnilo ve 23 zemích UNECE
- GGS1 se uskutečnil v **20 zemích**; pro 14 zemí je k dispozici panelová komponenta (včetně ČR)
- GGS2 začal v roce 2019
 - Až 30 zúčastněných zemí
 - Sběr dat proběhl/probíhá: Švédsko, Norsko, Dánsko, Německo, Francie, Estonsko, Moldavsko, Česko, Nizozemsko, Hong Kong, Uruguay,
 - Zajištěné financování: Rakousko, Finsko, Maďarsko, Chorvatsko, Bělorusko
- Více než **4000 registrovaných uživatelů ze 60 zemí**
 - Část dat je k dispozici i bez registrace (online prohlížení)
 - Počet uživatelů roste tempem více než 15 % za rok

GGs2 v ČR – původní plán

- **Sběr:** říjen 2020-listopad 2021
- **Vzorek: 6000 respondentů**, věk 18-69
- **Výběr:** víceetupňový pravděpodobnostní
 - Opora výběru – „**Registr územní identifikace, adres a nemovitostí**“ (RÚIAN, spravuje ČSÚ; obsahuje adresy, ale ne jména rezidentů)
 - **Tazatelé musí navštívit všechny vybrané adresy**
 - **Musí proběhnout kontakt:** soupis domácností-členů domácností
 - V dalším kroku probíhá výběr respondentů
 - Dokumentace: souhlas a smlouva o účasti (odměna za účast)
- **Rozhovor:** kombinace CAPI a CAWI
 - **Aplikace strategie „push-to-web“** CAWI > CAPI
 - **Náhodné přiřazení do módu dotazování (20 % respondentů)** – pro metodologickou evaluaci

Financování

- 80 % TAČR, program Éta
- 20 % spolufinancování
 - MUNI, UK, VUPSV, SC&C
- Intervence COVIDu:
 - **Problém:** práce v terénu
 - **Příležitost:** dodatečné spolufinancování (VUPSV), 1 mil. Kč na **rok 2020 s cílem zmapovat dopad COVIDu na rodiny**

Český dotazník

- Obvyklé sdílené moduly (demografie, životní dráha, fertilita, domácnost, partnerství, rodiče/generační vztahy, zdraví/wellbeing, práce, příjmy, postoje
 - Odhadovaná délka standardního dotazníku je 45 minut
- Další **40 národně specifických otázek**: zaměstnání, ekonomická nejistota, péče, postoje

Vzorek a opora výběru

- RÚIAN - 2 908 116 adres, objekty k bydlení: 2 268 280 adres
- Agregace podle „Základních sídelních jednotek“ (ZSJ) s vyjádřením počtu adres a počtu obyvatel
 - Do výběru pouze obce s více než 200 obyvateli (vypadne cca 1,8 % obyvatel ČR)
- **Zbývá 2 086 125 adres**
- Stratifikace: 23 strat (NUTS2/velikost obce)
- Výběr základních výběrových bodů **proporčně k velikosti strata** (1. Krok, zvoleno 753 ZSJ), 2. krok: **prostý náhodný** výběr adres v ZSJ

Situace v říjnu 2020

Technická pravidla GGS

- **Striktní pravidla** rekrutace a dotazování narážela na **nemožnost data efektivně sbírat**

Spolufinancování

- Příspěvatelé (MPSV/VUPSV) očekávali i **data za rok 2020**, na kterých bude založena výzkumná zpráva
- Netrvali na pravděpodobnostním vzorku
- Trvali na původním dotazníku

Tak vznikla „Česká pilotní covidová studie“

- Používá **standardní GSS dotazník**
- **Běží souběžně** s hlavním šetřením
- **Nepravděpodobnostní vzorek: 1307 respondentů**
 - **Kvótní výběr** z panelu respondentů SC&C
 - „**opt-in**“ panel
 - Členové panelu jsou **zvyklí rychle reagovat** na zaslané výzkumy
 - Dvě jednoduché provázané kvóty: věk a pohlaví
 - Respondenti se registrují na výzvu až do naplnění kvót
 - Jen CAWI

Covidový pilot – shrnutí

- **CAWI fungovalo velmi efektivně**
- 1300+ respondentů v řádu dnů
- Data jsou archivována a veřejně dostupná v centrálním archivu GGP
 - Jen pro nekomerční výzkum
 - <https://www.ggp-i.org/form/accounts/login/?next=/form/>

Následná studie – duben 2021

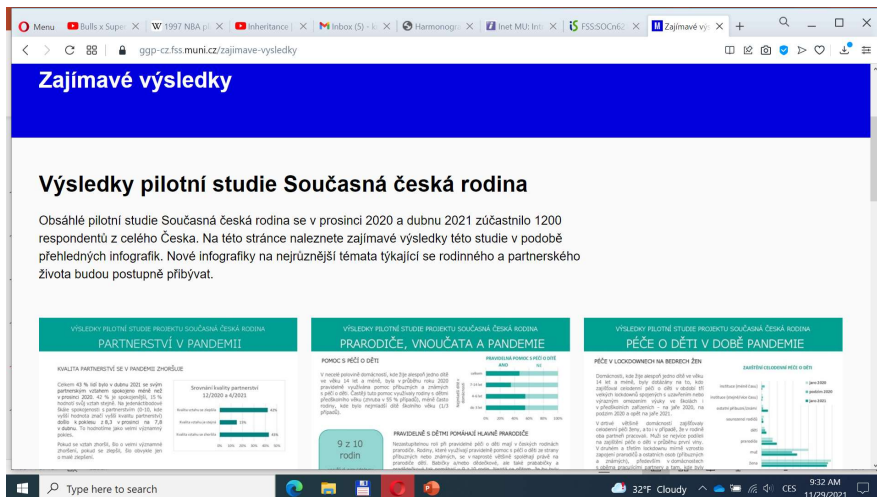
- Follow-up se stejnými respondenty proběhl v dubnu
 - Vysoká návratnost (1201 respondentů)
- 15 minut, CAWI
- Opakuje některá témata (partnerství, péče, ekonomický status)
- Přidává nová (Well-being, očkování, dopad COVIDu, plány a obavy)
- Data zatím nejsou veřejně k dispozici
 - Na zpracování a dokumentace a archivaci se pracuje

Další plán

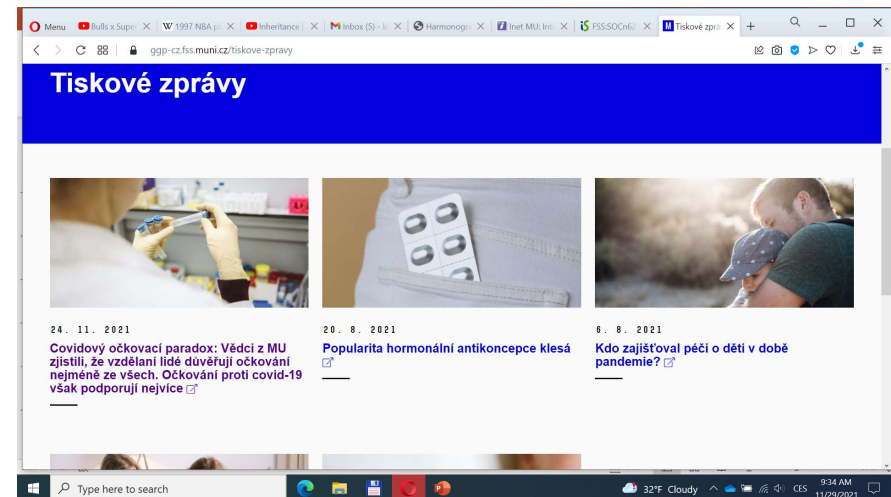
- Třetí dotazování – leden 2022
- Všichni dotázaní z druhé vlny
- Opakování většiny otázek z druhé vlny + aktuální témata

Ilustrace výsledků - výběr

— Dílčí zajímavé výsledky průběžně zveřejňujeme na webu/FB projektu

— Některé popularizujeme pomocí **tiskových zpráv**

Mediální ohlas

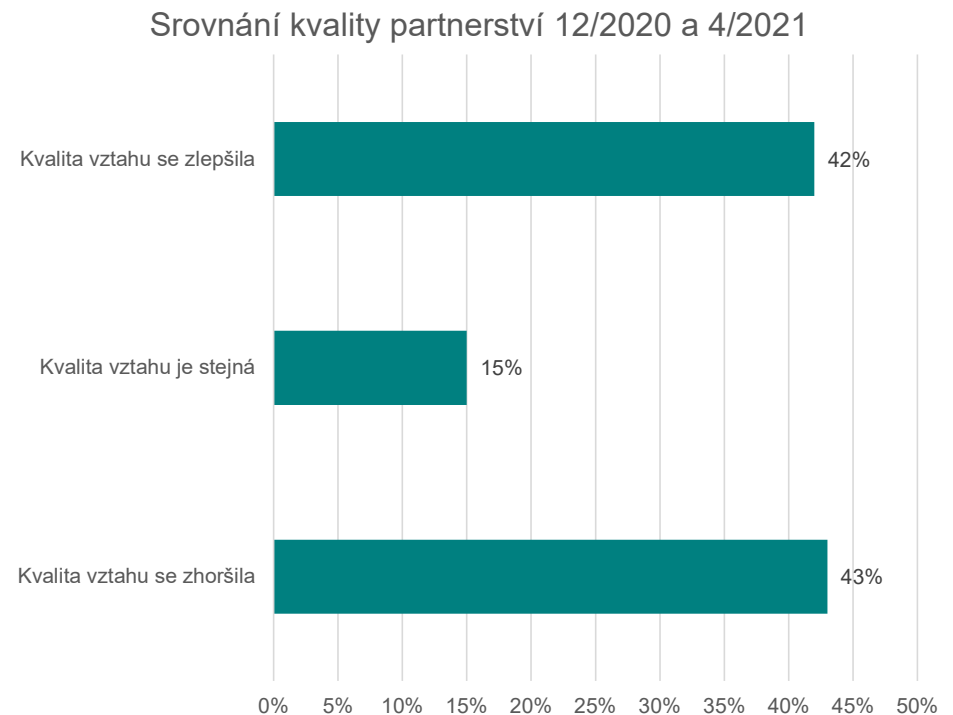
The screenshot shows a web browser window with the URL gpg-cz.fss.muni.cz/v-mediich. The browser has several tabs open, including 'Menu', 'Bulls x Super', '1997 NBA pl...', 'Inheritance', 'Inbox (5) - k...', 'Harmonogra...', 'Inet MU: Int...', 'FSS:SOCh62', and 'V médiích'. The page displays four news articles arranged in a grid:

- Article 1 (Left):** Dated 10. 8. 2021. Title: **Idnes.cz: Sociolog: Na dítě není vhodná doba, miní lidé. Babyboom nepřijde, čekáme rozvody**. Text: "Covid zhoršil partnerské vztahy. Zatímco před pandemií o jejich ukončení uvažovalo pět procent lidí, loni v prosinci už to byla čtvrtina. „To je nárůst, který jsme si my sociologové před covidem vůbec nedokázali představit,“ přiznává v rozhovoru brněnský sociolog Martin Kreidl."
- Article 2 (Second from Left):** Dated 6. 8. 2021. Title: **ČTK: Péči o děti v době epidemie a uzavření škol zajišťovaly hlavně ženy**. Text: "Celodenní péči o děti v době nařízených omezení a uzavření škol a školek za epidemie zajišťovaly hlavně ženy. V domácnostech pracujících párů se nejčastěji k péči využívala práce z domova, ale také ošetrovné. Ukázala to pilotní studie výzkumu Současná česká rodina."
- Article 3 (Third from Left):** Dated 6. 8. 2021. Title: **Blesk.cz: S dětmi zůstaly za koronaviru hlavně ženy, zjistil průzkum. Muži „zabrali“ jen za první vlny**. Text: "V době uzavření škol a školek v důsledku epidemiologických opatření zůstaly doma s dětmi především ženy. Celodenní péči o potomky měly ženy na starosti i v rodinách, kde oba rodiče pracují."
- Article 4 (Right):** Dated 4. 8. 2021. Title: **Reflex.cz: Doba covidová: Mít, či nemít potomka?**. Text: "Výzkumy v posledních dvaceti letech zjistily, že v rozhodování o tom, zda mít, či nemít dítě, hrálo vždy roli mnoho faktorů. Doba covidová k dosavadním důvodům odložit rodičovství přidala nejistotu příjmu a zaměstnání podle profesí, které musely mít v lockdownech zavřeno. Kromě toho měli respondenti obavy o zdraví matky a dítěte."

At the bottom of the browser window, the Windows taskbar is visible, showing the search bar with the text 'Type here to search', several application icons, and the system tray with the date '11/29/2021' and time '9:54 AM'.

Kvalita partnerství

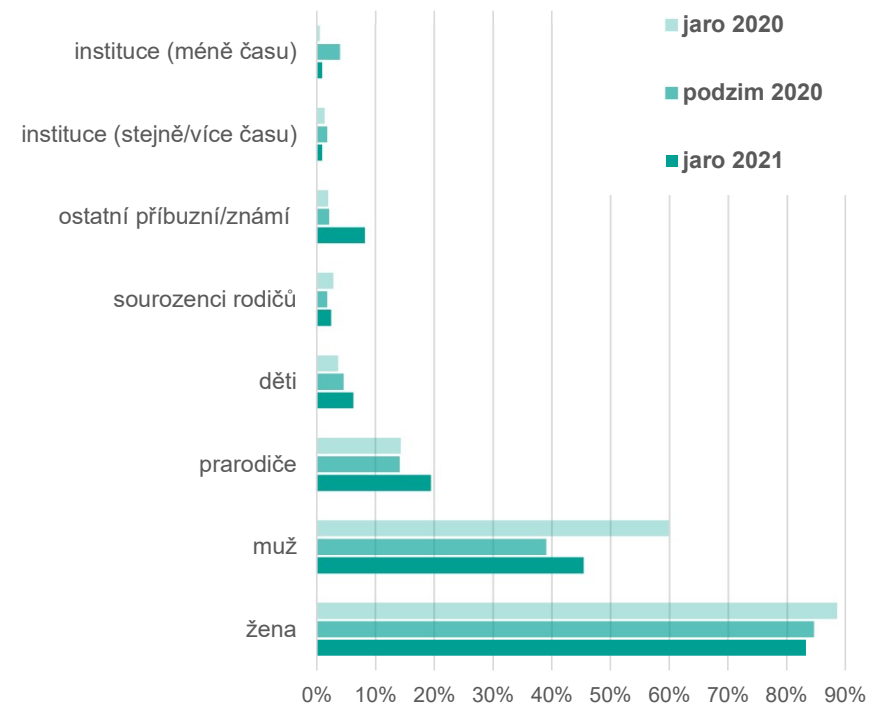
- V průměru se významně **zhoršila** (pokles z 8,3 na 7,8)
- Stejný podíl lidí hlásí zhoršení jako zlepšení
- Zhoršení je průměru masivnější než zlepšení
- Zhoršení je silně **ovlivněno ekonomickou nejistotou**

Péče o děti v době lockdownů

- Primárně v nukleární rodině
 - (prarodiče a jiné osoby méně než 15 % dětí)
- Výrazná **genderová asymetrie** (muži mohou, ženy musí)
- Postupná „normalizace“ napříč vlnami
 - U mužů poklesla po první vlně
 - Role prarodičů mírně narostla po první vlně

ZAJIŠTĚNÍ CELODENNÍ PÉČE O DĚTI

Poděkování

- Data zde prezentovaná byla spolufinancována se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu Éta, projekt č. TL03000338.
- Spolufinancování bylo poskytnuto Masarykovou univerzitou, Univerzitou Karlovou, Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí a agenturou SC&C.

Email: kreidlm@fss.muni.cz

URL: <https://ggp-cz.fss.muni.cz/en>

Twitter: https://twitter.com/ggp_cz

Program **Éta**